

O dobrej współpracy nauczycieli z rodzicami

Bożena Małkowska-Baranowska

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

05-500 Piaseczno, ul. Chyliczkowska 20 ; tel/fax: (22) 756 44 55

<http://www.poradnia.piaseczno.pl> e- mail: poczta@poradnia.piaseczno.pl

Typy rodziców:

- **Rodzice jako Obserwatorzy** - nie włączają się w pracę szkoły, przyglądają się.
- **Rodzice jako Zasoby** - w nic nie ingerują, ale pomagają; w różnorodny sposób finansują zakupy; wykonują różnorodne prace.
- **Rodzice jako Uczniowie** - oczekują porad, wskazówek, pomocy; uczestniczą w różnych formach, ale jako korzystający, a nie - udzielający się.
- **Rodzice jako Działacze** - rodzice reprezentujący innych rodziców; aktywiści występujący w czyimś imieniu.
- **Rodzice jako Współpracownicy** - umiejętnie komunikujący się, mówiący otwarcie o swoich potrzebach; zgłaszający chęć działania; aktywnie współpracujący na wielu polach.
- **Rodzice Walczący** - występujący w każdej sprawie i przeciwko wszystkim; wypaczona forma aktywności (najczęściej jako odpowiedź na bierną postawę szkoły).

Doświadczenie wykazuje, że najtrudniej współpracuje się z rodzicami dzieci mających trudności w nauce.

Spowodowane jest to m.in. tym, że rodzice tych dzieci często:

- boją się, że nie będą wysłuchani,
- nie mają już siły na wysłuchiwanie skarg na brak postępu w nauce lub w zachowaniu,
- czują, że nie są potrzebni w szkole,
- sami mieli podobne jak ich dziecko doświadczenia,
- doświadczyli negatywnych kontaktów z nauczycielem nieprofesjonalistą,
- mają przeświadczenie, że szkoła znowu od nich coś chce a oni tacy zapracowani,
- woli się nie wychylać, bo dla ich dziecka może być przez to gorzej,
- mają dewizę „jakoś to przetrwać”.

Podstawowe zasady współpracy:

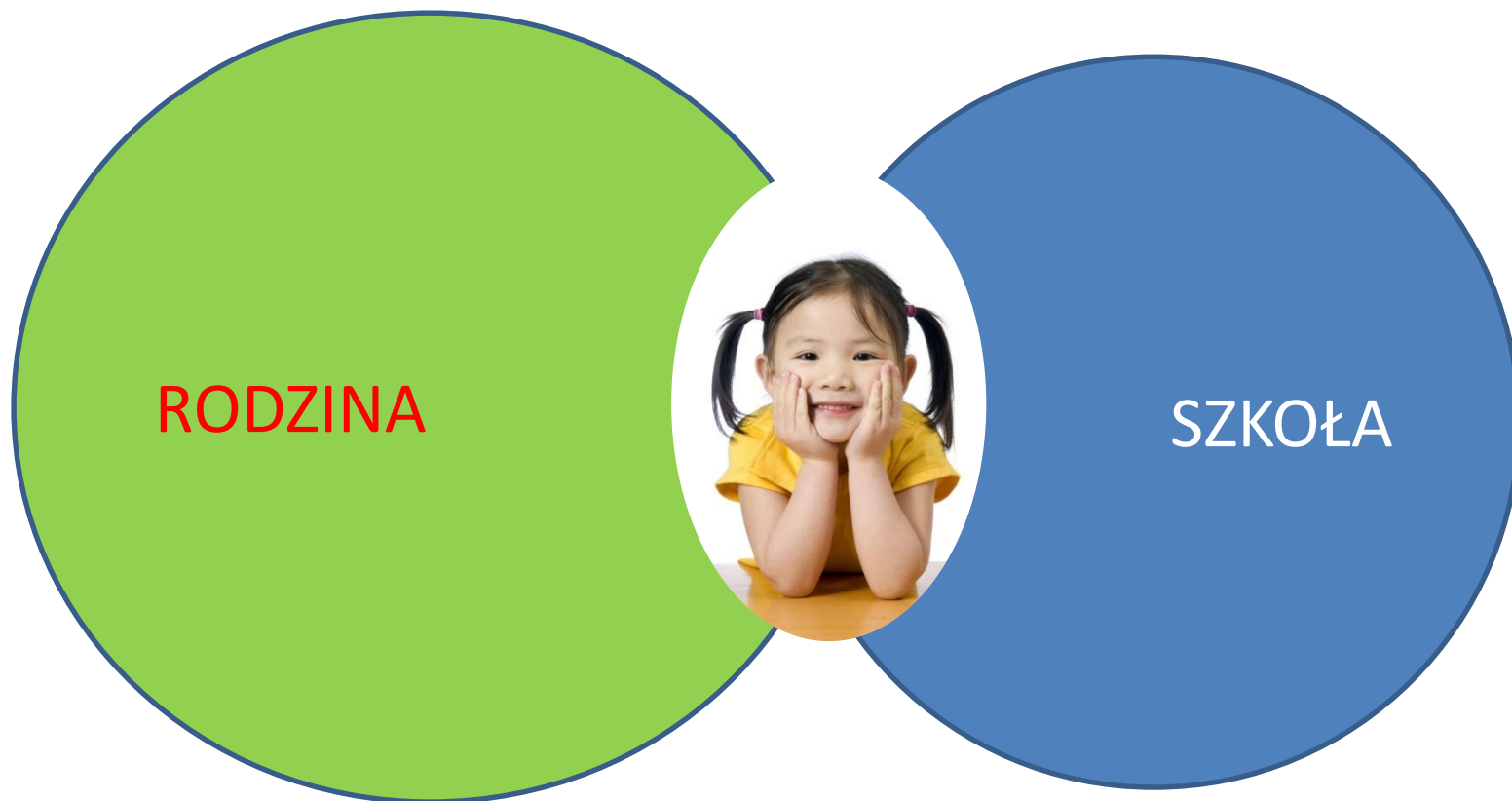
- ❖ Zasada pozytywnej motywacji do współpracy
- ❖ Zasada partnerstwa
- ❖ Zasada przepływu informacji
- ❖ Zasada jedności oddziaływań
- ❖ Zasada systematycznej współpracy

Współpraca oznacza przede wszystkim
wspólne ustalenie celów.

Nauczyciele i rodzice powinni sobie
odpowiedzieć na takie podstawowe pytania:

- Co chcemy osiągnąć?
- W jaki sposób możemy tego dokonać?
- Kto i za co będzie odpowiedzialny?

Obszary kompetencji rodziców i nauczycieli

Prawo i odpowiedzialność rodziców	Prawo i odpowiedzialność nauczycieli
<p>Rodzice ponoszą pełną odpowiedzialność za swoje dziecko: wychowują je, przygotowują do samodzielnego życia i dbają o jego zdrowie. Kochają je i troszczą się o jego potrzeby. W wychowaniu dziecka kierują się jego dobrem, zgodnie z wartościami i zasadami, jakie uznają w życiu za ważne. Z tej odpowiedzialności nikt nie może rodziców zwolnić.</p>	<p>Odpowiedzialność nauczycieli określona jest warunkami umowy o pracę wynikających przede wszystkim z odpowiednich zapisów zawartych w ustawie o systemie oświaty oraz w Karcie Nauczyciela.</p>
<p>Rodzice ponoszą odpowiedzialność za własne relacje z dzieckiem, starają się też dbać o prawidłowy rozwój emocjonalny dziecka, ale w żaden sposób nie mogą wpływać na jego zachowania w szkole, które zależne są między innymi od stosunków panujących w grupie rówieśniczej czy też ogólnej atmosfery w szkole.</p>	<p>Nauczyciele uczą, są odpowiedzialni za przebieg procesu uczenia i jego efekty, dobór programów i metod nauczania. Zadania dydaktyczne wyznaczone są między innymi przez odpowiednie zapisy zawarte w podstawach programowych oraz standardach wymagań. Praca nauczycieli w większości przypadków jest weryfikowana przez egzaminy zewnętrzne.</p>
<p>Z punktu widzenia prawidłowego rozwoju psychicznego i intelektualnego dziecka i z uwzględnieniem jego potrzeb nie ulega wątpliwości, że wieź z rodzicami zawsze jest najważniejsza. Dziecko jest w stanie zrobić wszystko, aby utrzymać tę wieź, w ekstremalnych sytuacjach zdarza się, że zaprzecza rzeczywistym wydarzeniom (bicie, molestowanie, picie rodziców).</p>	<p>Nauczyciele wychowują dziecko poprzez skuteczny, uwzględniający jego potrzeby program wychowawczy, a także (a może przede wszystkim) przez własną postawę i przykład. Nauczyciele ponadto oddziałują na swoich uczniów zachowaniem, sposobem rozwiązywania problemów (i konfliktów), odpowiednim do sytuacji strojem. Podobnie jak rodzice, mają bardzo duży wpływ na kształtowanie postaw wobec rówieśników i domu. Jednocześnie nauczyciele muszą pamiętać, że dziecko zawsze stanie po stronie rodziców, nawet wtedy, gdy doznaje od nich krzywdy, a wręcz będzie kłamać i zaprzeczać, aby tylko ich ochronić.</p>
<p>Rodzice mają prawo do decydowania o wychowaniu i kształceniu dziecka, a więc także prawo do wyboru szkoły, a również do akceptacji (lub nie) metod kształcenia i współtworzenia programu wychowawczego szkoły.</p>	<p>Nauczyciele wywierają istotny wpływ na rozwój i wychowanie dziecka, ponieważ nauczanie dokonuje się w bezpośredniej relacji z dziećmi.</p>

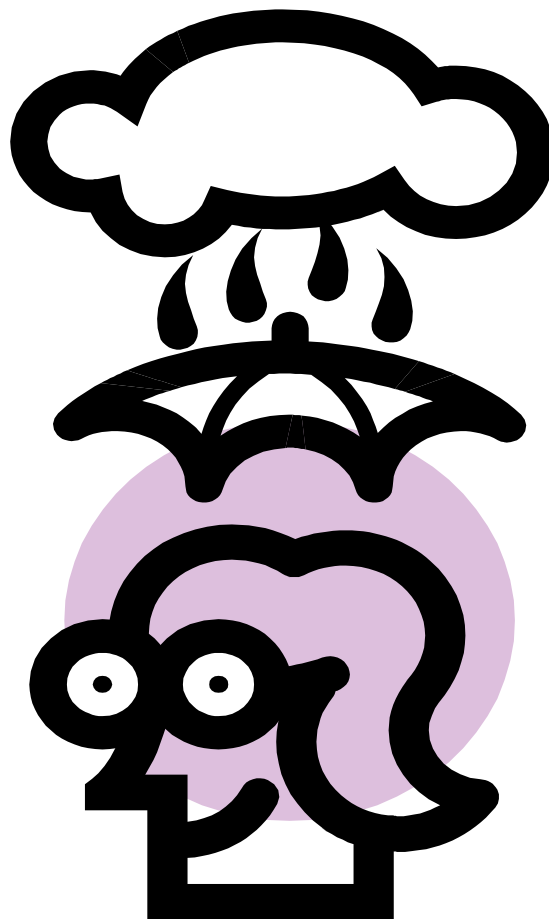
Przyczyny trudności we współpracy lub braku współdziałania:

- niedostateczne przygotowanie nauczycieli - brak treningów dla nauczycieli kształtujących postawy otwarte na rodziców oraz zapoznających z efektywnymi formami współpracy z rodzicami;
- psychologiczny i społeczny dystans między nauczycielem a rodzicami - nauczyciele mają nieraz trudności w traktowaniu rodziców jak partnerów;
- nierealistyczne wymagania i oczekiwania, co dotyczy zarówno nauczycieli i rodziców wobec siebie, jaki i każdego z nich wobec dziecka.

Jakie są przyczyny trudności wychowawczych?

1. Niewłaściwy stosunek rodziców do dziecka:
 - Nadopiekuńczość.
 - Nadmierne wymagania.
2. Niewydolność wychowawcza rodziny.:
 - Dysfunkcjonalność rodziny - rodzina, która nie spełnia swoich funkcji wychowawczych.
 - Patologia rodziny.
 - Wadliwa organizacja środowiska rodzinnego - rodzice nie troszczą się o dostarczenie dzieciom odpowiednich bodźców do rozwoju ich zdolności i zainteresowań.

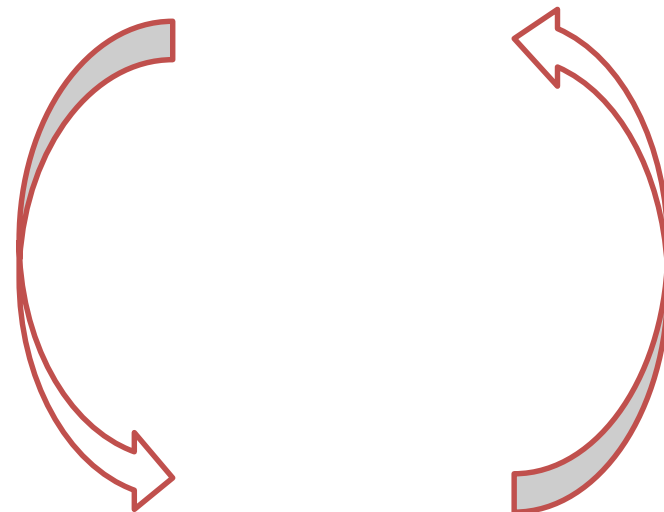
ROZMOWA Z TRUDNYM RODZICEM

Zachowanie

Myśli
Emocje
Potrzeby

KROK 1.

DOCEŃ RODZICA, ŻE PRZYSZEDŁ

Nawet jeśli przychodzi tylko z lęku i bez gotowości współpracy, podziękuj, że odpowiedział na twoje zaproszenie lub spontanicznie poszukuje z tobą kontaktu:

„cieszę się, że Pan przyszedł....”

„wiem, że zależy Panu na Damianie...”

„miło mi, że znalazła Pani czas, wspólny termin, że odpowiedział Pan na moje zaproszenie..”

KROK 2.

WYRAŹ SWOJĄ CHĘĆ WSPÓŁPRACY Z RODZICAMI

To spotkanie ma na celu dobro dziecka – wyraż to:

„zależy mi, żeby Damian dobrze się czuł w szkole”

„chcę żeby inni lubili Damiana”

„ważne jest dla mnie, żeby Damian osiągał sukcesy”

KROK 3.

ZAPROPONUJ ZASADY ROZMOWY

- słuchamy się wzajemnie
- nikt nikogo nie będzie atakował, ani obwiniał
- określ czas rozmowy

KROK 4.

POINFORMUJ O FAKTACH

Mów o zachowaniu dziecka!

NIE jakie jest.

np.:

„chcę powiedzieć, że Damian w tym tygodniu dwa razy nie odrobił pracy domowej z przyrody”

„zabiera dzieciom śniadanie”

„pobił Zosię”

„schował kurtkę Maćkowi i ten musiał pójść do domu w koszuli”

„rozmawia na lekcjach”

KROK 5.

ZAPYTAJ RODZICA O ODCZUCIA

- ZADBAJ O UCZUCIA RODZICA.
- WYRAŻ SWOJE ROZUMIENIE DLA JEGO UCZUĆ W TEJ SYTUACJI.

np..

„co pan na to?”

*„wyobrażam sobie, że jest panu przykro tego słuchać.
Jak się Pan czuje po tym co powiedziałam o
zachowaniu syna?”*

**PAMIĘTAJ,
że rodzice mogą się teraz tłumaczyć,
bronić, atakować, oskarżać.**

- 1. Nie obrażaj się, nie udowadniaj winy dziecka czy rodzica.**
- 2. Nie przywiązuj się do tego, co mówi tu rodzic.**
- 3. Uznaj, że to co mówi teraz rodzic, to próba (często destrukcyjna) radzenia sobie z własnymi uczuciami wstydu, złości, żalu, rozczarowania do dziecka, siebie, szkoły.**
- 4. Pomóż mu zrozumieć jego uczucia, rozpoznaj je i nazwij:**

np.:

„widzę, że panią bardzo to.... zezłościło, zmartwiło, rozczarowało...itd.”

KROK 6.

POSZUKIWANIE PRZYCZYN PROBLEMÓW DZIECKA

Zapytaj:

*„Jak pani rozumie powody tego zachowania syna?
Co pan sądzi o przyczynach takiego zachowania?”*

Wysłuchaj, parafrazuj, doceń

próby wyjaśnienia podłoża zachowań dziecka:

„to bardzo interesujące obserwacje, wnioski...”

*„cieszę się, że pani dzieli się swoimi refleksjami,
przemyśleniami...”*

**Powiedz swoje zdanie na temat
możliwych przyczyn zachowań
dziecka, tak jak ty je widzisz.**

Znajdź podobieństwa i różnice

z poglądem rodzica:

„myślę podobnie jak Pani, że...„

„myślę inaczej niż Pan. Sądzę, że...”

Krok 7.

POSZUKIWANIE ROZWIĄZAŃ

Nawiąż dialog:

***„ZASTANAWIAM SIĘ CO MOŻEMY ZROBIĆ W TEJ
SYTUACJI, ŻEBY JĄ POPRAWIĆ?”***

1. „Co Pani/ Pan może zrobić w tej sytuacji, aby ją poprawić?”

- słuchasz, parafrazujesz
- jeśli uznasz, że to nie poprawi sytuacji, nie odrzucaj pomysłu rodzica, ale zapytaj: „czy sądzi pani, że to poprawi sytuację?”

2. „Czego Pani chciałaby ode mnie?”

- słuchaj, zgódź się jeśli pomysł wydaje ci się możliwy do zrealizowania i chcesz to zrobić,
- powiedz „NIE” jeśli pomysł ci nie odpowiada,
np. w sytuacji, gdy rodzic całą odpowiedzialność składa na ciebie, możesz powiedzieć:
„myślałam raczej o wspieraniu PANI wysiłków, a nie o tym, że wszystko mam zrobić ja”

1. Jeśli ty masz pomysł na to co mogliby zrobić rodzice lub co ty sam mógłbyś zrobić, powiedz, pytając uprzednio czy rodzic chce posłuchać.

„przychodzą mi pomysły co by można zrobić w tej sytuacji, chce Pan posłuchać?”.

2. Po przedstawieniu swoich pomysłów, spytaj:

„co Pani o tym myśli?”.

- Bądź uważna na objawy oporu, protestu.
- Nie przekonuj, nie wymuszaj akceptacji lecz spytaj:

„dlaczego nie podoba się Pani takie działanie?”.

Postępuj tak z każdym pomysłem na rozwiązanie.

KROK 8. UMOWA

- **USTAL CO KAŻDY MA ZROBIĆ i DO KIEDY.
Można spisać ustalenia.**
- **Umów termin następnego spotkania.**

KROK 9.

PODZIĘKUJ ZA SPOTKANIE

**nawet jeśli nie uzgodniliście sposobu
rozwiązania.**

- **DOCEŃ** fakt możliwości porozmawiania o tym, co trudne i ważne w wypadku dziecka.
- **Dajcie sobie czas na zastanowienie jak rozwiązać problem.**

Podsumowując

- współpraca między rodzicami a nauczycielem przynosi korzyści dziecku;
- nauczyciel i rodzice są w szkole partnerami, mają prawa i obowiązki;
- podstawą współpracy jest zaufanie, akceptacja i rzetelna informacja;
- warunkiem dobrej współpracy jest aktywność i systematyczność.

Dziękuję

Bożena Małkowska-Baranowska

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

05-500 Piaseczno, ul. Chyliczkowska 20 ; tel/fax: (22) 756 44 55

<http://www.poradnia.piaseczno.pl> e- mail: poczta@poradnia.piaseczno.pl